

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

Кафедра адвокатури

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Безоплатна правова допомога» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 24 с.

Розробники:

Вільчик Тетяна Борисівна, докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри адвокатури

Шандула Олександр Олексійович, кандидат юридичних наук, доцент
кафедри адвокатури

Затверджено на засіданні кафедри адвокатури
(протокол № 13 від 17 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри адвокатури
(протокол № 12 від 27 червня 2022 р.)

Завідувачка кафедри адвокатури Т.Б. Вільчик

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	12
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	12
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	13
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	15
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	17
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	18
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Безоплатна правова допомога» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2021-2022	Рік підготовки: 2021-2022
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 081 «Право»	семестр	Семестр
		1-2	1-2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.	Рівень освіти – другий (магістерський)	Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни – формування знань про сутність та правове регулювання інституту безоплатної правової допомоги в Україні та країнах Європейського Союзу, практичну діяльність адвокатів як суб'єктів права надання безоплатної правової допомоги, проведення порівняльно-правового аналізу практичної діяльності адвокатури з надання безоплатної правничої допомоги у різних правових юрисдикціях, визначення напрямів подальшого вдосконалення законодавства, що регулює організацію та діяльність адвокатури у системі безоплатної правової допомоги.

Завдання:

- вивчення сутності та правового регулювання інституту безоплатної правничої допомоги;
- відокремлення видів безоплатної правничої допомоги та правових послуг, що надаються на безоплатній основі;
- проведення аналізу міжнародних стандартів безоплатної правової допомоги та проблем їх реалізації у національному законодавстві;
- вивчення правового становища, функцій та повноважень адвоката при наданні безоплатної правової допомоги;
- визначення прикладних проблем реалізації адвокатурою покладених на неї функцій з надання безоплатної правової допомоги та напрямів подальшого вдосконалення законодавства, що регулює її організацію та діяльність;
- проведення порівняльно-правового аналізу практичної діяльності адвокатури з надання безоплатної правничої допомоги у різних правових системах та виявлення шляхів оптимізації діяльності адвокатури у зазначеній сфері.

Пререквізити: «Конституційне право», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Кримінальний процес», «Цивільний процес» та ін.

Кореквізити: «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика», «Судове адміністрування», «Адміністративні послуги в сфері юстиції» та ін.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1	Застосувати принцип верховенства права та міжнародних стандартів надання безоплатної правової допомоги для розв'язання складних задач та інноваційних проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
РН 2	Аналізувати та оцінювати вплив положень Конвенції про

	захист прав людини та основоположних свобод і практики Європейського суду з прав людини на становлення інституту безоплатної правової допомоги.
PH 3	Орієнтуватися у проблемах правового регулювання інституту безоплатної правової допомоги.
PH 4	Визначати правову природу інституту безоплатної правової допомоги та його місце у юридичному механізмі захисту прав людини.
PH 5	Демонструвати знання принципів організації та діяльності інституту адвокатури та його специфіки у сфері надання безоплатної правової допомоги.
PH 6	Аналізувати сучасні наукові концепції щодо адміністрування системою органів, що надають безоплатну правову допомогу.
PH 7	Демонструвати знання сутності безоплатної правової допомоги, порядку та умов її надання в національній та європейських правових системах.
PH 8	Демонструвати знання актуальних проблем реалізації адвокатом своїх повноважень у системі безоплатної правової допомоги.
PH 9	Інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, який надає безоплатну правову допомогу, визначати та вирішувати проблеми їх законодавчого забезпечення.
PH 10	Будувати оптимальні моделі взаємодії адвоката з клієнтом з метою надання ефективної безоплатної правової допомоги.
PH 11	Формулювати особисту думку та доказово її представляти при здійсненні аналізу законодавства, що регулює надання безоплатної правової допомоги.
PH 12	Аналізувати зміст стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом та навички їх дотримання у професійній діяльності адвоката.
PH 13	Пропонувати механізми оплати послуг адвоката, який надає безоплатну правову допомогу, в сучасних правових системах.
PH 14	Демонструвати знання порядку фінансової звітності адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
PH 15	Виділяти особливості надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному судочинстві.
PH 16	Демонструвати знання особливостей надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному судочинстві.
PH 17	Демонструвати знання особливостей надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги у адміністративному судочинстві.
PH 18	Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових

	явищ та правозастосовній діяльності адвоката, який надає безоплатну правову допомогу.
PH 19	Демонструвати знання порядку допуску адвокатів до надання безоплатної правової допомоги в Україні та країнах ЄС.
PH 20	Виявляти й використовувати джерела інформації (бібліографії, документи, web-сайти та ін.) при здійсненні наукових досліджень надання безоплатної правової допомоги.
PH 21	Застосовувати деонтологічні стандарти при наданні безоплатної правової допомоги адвокатом.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.
- ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

Спеціальних компетентностей:

- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
- СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна характеристика інституту безоплатної правової допомоги.

Конституційне право на безоплатну правову допомогу та його правове забезпечення. Поняття та значення безоплатної правової допомоги. Сутність конституційного права на БПД. Коло суб'єктів, наділених правом надання безоплатної правової допомоги. Види безоплатної правової допомоги: поняття, види та загальна характеристика. Державна політика у сфері БПД та її принципи.

Міжнародні стандарти та принципи організації та діяльності інституту адвокатури та їх специфіка у сфері надання безоплатної правової допомоги. Міжнародні стандарти організації та діяльності щодо надання безоплатної правової допомоги. Принципи організації та діяльності в Україні інституту адвокатури та їх специфіка у сфері надання безоплатної правової допомоги. Європейські стандарти надання безоплатної правової допомоги. Характеристика основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на безоплатну правову допомогу по різних категоріям справ. Проблеми відповідальності держави за надання безоплатної правової допомоги адвокатом у рішеннях ЄСПЛ та законодавстві країн ЄС.

Система БПД в Україні. Адміністрування системою безоплатної правової допомоги в Україні: загальна характеристика. Система безоплатної правової допомоги в Україні: загальна характеристика та правове забезпечення організації і діяльності.

Організація надання безоплатної первинної правової допомоги. Поняття безоплатної первинної правової допомоги. Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги. Види правових послуг, що можуть здійснюватися у процесі надання безоплатної первинної правової допомоги. Суб'єкти права на безоплатну первинну правову допомогу.

Модуль 2. Організація надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом

Загальна характеристика надання безоплатної вторинної правової допомоги. Поняття безоплатної вторинної правової допомоги. Види правових послуг, що можуть здійснюватися у процесі надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – БВПД). Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги. Суб'єкти права на безоплатну вторинну правову допомогу. Порядок подання та розгляду звернень про надання безоплатної вторинної правової допомоги. Підстави для відмови в наданні безоплатної вторинної правової

допомоги. Права та обов'язки адвоката, який надає безоплатну вторинну правову допомогу.

Порядок допуску адвокатів до надання безоплатної вторинної правничої допомоги в Україні. Правове регулювання, порядок та умови проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги. Етапи проведення конкурсу. Укладення контрактів з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному судочинстві. Порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання у кримінальному процесуальному порядку осіб та надання правової допомоги таким особам. Складання протоколу першого побачення з клієнтом. Ведення адвокатського дос'є. Призначення захисника для проведення окремої процесуальної дії. Дії адвоката при відмові підозрюваного, обвинуваченого від захисника, у тому числі при його обов'язкової участі у справі.

Надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному та адміністративному судочинстві. Повноваження адвоката при здійсненні представництва інтересів осіб, які мають право на БВПД, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами. Суб'єкти права на БВПД у цивільному та адміністративному судочинстві. Надання БВПД особам, затриманим в адміністративному порядку. Сутність функції захисту прав осіб при розгляді справ про адміністративні правопорушення. Надання БВПД під час оскарження судових рішень у апеляційній та касаційній судових інстанціях.

Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом. Оплата праці та механізм фінансової звітності адвоката у системі БВПД. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом в Україні. Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Порядок та особливості

фінансової звітності адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Організація безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу. Особливості функціонування системи безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС). Моделі функціонування системи безоплатної правової допомоги у країнах ЄС: «pro bono», «judicare», «duty counse», «ex officio» та інші. Актуальні проблеми гармонізації законодавства у сфері надання безоплатної правової допомоги в Україні та країнах ЄС.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальна характеристика інституту безоплатної правової допомоги.				
		Тема 1. Конституційне право на безоплатну правову допомогу та його правове забезпечення.	12	2	2	8
		Тема 2. Міжнародні стандарти та принципи організації та діяльності інституту адвокатури та їх специфіка у сфері надання безоплатної правової допомоги.	12	2	2	8
		Тема 3. Система безоплатної правової допомоги в Україні.	12	2	2	8
		Тема 4. Організація надання безоплатної первинної правової допомоги.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Організація надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом				
		Тема 1. Загальна характеристика надання безоплатної	12	2	2	8

		вторинної правової допомоги.				
		Тема 2. Порядок допуску адвокатів до надання безоплатної вторинної правничої допомоги в Україні.	12	2	2	8
		Тема 3. Надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному судочинстві.	12	2	2	8
		Тема 4. Надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному та адміністративному судочинстві.	12	2	-	8
		Тема 5. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом. Оплата праці та механізм фінансової звітності адвоката у системі БВПД.	12	2	2	8
		Тема 6. Організація безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу та шляхи вирішення актуальних проблем БПД в Україні.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	72	12	12	48
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми	Самостійна робота

					ТОЩО	
		Модуль 1. Загальна характеристика інституту безоплатної правової допомоги.				
		Тема 1. Конституційне право на безоплатну правову допомогу та його правове забезпечення.	34	2	2	30
		Тема 2. Міжнародні стандарти та принципи організації та діяльності інституту адвокатури та їх специфіка у сфері надання безоплатної правової допомоги.	42	2	-	40
		Тема 3. Система безоплатної правової допомоги в Україні.	44	2	2	40
		<i>Разом</i>	120	6	4	110
		Усього годин / кредитів ECTS	120/ 4,0	6	4	110

5. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Безоплатна правова допомога» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня

підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

- обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 15	max 25	max 15	max 25	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
	Диференційований залік	100

		<p>рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.</p>
зараховано	90	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	85	<p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	75	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	70	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	60	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.</p>
не зараховано	55	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. Про безоплатну правову допомогу: Закон України 2 червня 2011 року № 3460-VI // *Відом. Верхов. Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
4. Основні положення про роль адвокатів. Прийняті VIII Конгресом ООН зі запобігання злочинам у серпні 1990 р.
5. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, Прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р. URL:

<https://kmdka.com/advokatura/zagalnyy-kodeks-pravyl-dlya-advokativ-krayin-yeuropeyskogo-spivtovarystva>

6. Європейська угода про осіб, що беруть участь у процесі Європейського суду з прав людини. Страсбург, 5 березня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_324#Text

7. Рекомендації Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів. Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 727 засіданні заступників міністрів 25 жовтня 2000 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf

8. Загальна декларація прав людини: Прийнято резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. друге вид. К.: Юрінформ, 1992. С. 18-24.

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Прийнято резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. // Права людини: зб. док. / Укл. В. С. Семенов, О. Н. Ярмиш та ін. Х.: Ун-т внутр. справ, 1997. С. 4-25.

10. Резолюція (78) 8 Комітета міністрів о юридической помощи и консультациях, принята Комитетом Министров Совета Европы 2 марта 1978 года. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_132#Text .

11. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року. URL http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_835.

12. Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, затв. Установчим З'їздом адвокатів України 17.11.2012 року. URL: <http://vkdka.org/polojennia/>.

13. Положення Про Раду Адвокатів України, затв. Рішенням № 27 Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 р. № 504 «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції».

15. Положення про Комітет з питань безоплатної правової допомоги URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2015.07.21-pologennya-4.pdf>.

16. Положення про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги, затв. рішенням № 27 Ради адвокатів України від 17.12.2012 р. URL: <http://unba.org.ua/akts-naau/category/18-pologennya.html>.

17. Положення про комітет захисту прав адвокатів та гарантії адвокатської діяльності, затв. рішенням Ради адвокатів України від 27 липня 2013 р. № 182. URL:

<https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2013.07.27-polozhennja-182-pro-komitet-zahistu-prav-advokativ-ta-garantij%20advokats'koi-dijal'nosti.pdf>

18. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі, затв. наказом Міністерства юстиції України від 25.02.2014 р. № 386/5, за реєстр. у Міністерстві юстиції України 26.02.2014 р. за № 337/25114 (із змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14>.

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1362 «Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу та вимог до професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги».

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363 «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб».

21. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 № 8 «Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі».

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2012 № 305 «Питання оплати послуг адвокатів, які надають вторинну правову допомогу особам, затриманим в адміністративному або кримінально-процесуальному порядку, а також у кримінальних справах».

23. Наказ Міністерства юстиції від 15.06.2012 № 891/5 «Про затвердження Порядку та критеріїв залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги».

24. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12. № 13. Ст. 88.

25. Цивільний процесуальний кодекс України// Відомості Верховної Ради України, 2004. № 40-41, 42. Ст. 492.

26. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747. URL: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

27. Правила адвокатської етики. Затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>.

28. Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затв. рішенням Ради адвокатів України від 30 серпня 2014 року № 120. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2016-06-11-polozhennya-151_57cd1502039cf.pdf.

29. Положення про Комітет з питань адвокатської етики при

Національній асоціації адвокатів України від 28.02.2014 р. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.10.25-pologennya-173.pdf>.

30. Положення про Комітет захисту прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності, затв. рішенням Ради адвокатів України № 182 від 27 липня 2013 р. URL: <http://unba.org.ua/akts-naau/category/18-pologennya.html>

31. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1363.

32. Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 року № 8.

33. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 465.

34. Положення про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги: Рішення РАУ від 17 грудня 2012 року № 35.

35. Про забезпечення права адвокатів на належну оплату діяльності з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Рішення РАУ від 27 липня 2013 року № 193.

Література

Основна література

1. Бова Є. Ю. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / Є. Ю. Бова. К., 2009. 21 с.

2. Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. докт. юрид наук. за спеціальністю: 12.00.10. Харків. 2016. 490 с.

3. Вільчик Т. Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні : монографія / Т. Б. Вільчик. Харків: Право, 2015. 400 с.

4. Організація адвокатури та адвокатська діяльність: навч. посіб. для підгот. до комплекс. іспиту. / Кол. авт. Назаров І.В., Вільчик Т.Б., Овчаренко О.М., Іваницький С.О., Шандула О.О., Іванцова А.В., Ковальова Я.О., Ремєскова Ю.О, Дудченко О.Ю. Харків : Право, 2021. 448 с.

5. Організація судових та правоохоронних органів [Текст] : підручник / за ред.: І. Є. Марочкіна; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». Х.: Право, 2014. (Розділ «Адвокатура»).

Додаткова література

1. Вільчик Т.Б. Напрями адаптації законодавства, що регулює надання безоплатної правничої допомоги в Україні, до європейських стандартів // Право України. № 12. 2016. С. 29-36.
2. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката: моногр. / Л. Д. Удалова, С. Л. Савицька. Київ: КНТ, 2014. 170 с.
3. Проект Ради Європи в Україні «Посилення спроможностей адвокатів та правозахисників щодо реалізації на національному рівні положень Європейської конвенції з прав людини та Європейської соціальної хартії (переглянутої)». URL: <http://www.coe.int/en/web/kyiv/39>
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Оферта Плюс С.Р.Л. проти Молдови» (Oferta Plus S.R.L. v. Moldova) від 19 грудня 2006 року, заява № 14385/04, пункти 145-147.
5. Рішення ЄСПЛ у справі «Рибацкі проти Польщі» (Rybacki v. Poland) від 13 січня 2009 року, заява № 52479/99, пункти 56-62.
6. Умови надання безоплатної правової допомоги в контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини / С. В. Оверчук // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2016. № 1(13): URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2016/n1/16osvzpl.pdf>.
7. Фіолевський Д. П. Адвокатура: підручник. / Д.П. Фіолевський. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Алерта, 2014. 624 с.
8. Шандула О. О. Адвокатська монополія: національні тенденції та зарубіжний досвід / О. О. Шандула // Часопис Київського ун-ту права, 2020. № 3. С. 48-54. URL: http://kul.kiev.ua//images//A/Chasopis/CHAS20_3.pdf.
9. Шандула О. О., Буликіна Т. О. Перспективи адаптації законодавства України про адвокатуру до європейських стандартів // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2021. № 4. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2021-4-7118>.

10. Шандула О. О. Деякі проблеми надання якісної безоплатної правової допомоги в Україні: історичний аспект // Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2020 р.) / [редкол.: Т. Б. Вільчик (голова) та ін.]. Харків: Право, 2020. С. 156-159.
11. Шандула О. О. Напрями подальшого вдосконалення інституту безоплатної правничої допомоги в Україні / О. О. Шандула // Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Мат. III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [ред. кол.: О. В. Щербанюк, (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. С. 252-254.
12. Шандула О. О., Чубейко В. І. Моральні засади адвокатської діяльності. Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». 2020. № 8. С. 492-494. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2020/124.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-8/122>.
13. Brennan G. Strengths and perils: The Bar at the turn of the century / Sir Gerard Brennan : speech delivered Inaugural Sir Maurice Byers Lecture – at the New South Wales Bar Association, Sydney, 30 november 2000 // The Byers Lectures 2000-2012 / ed. Nye Perram, Rachel Pepper. – Federation Press, 2012. 217 P.
14. Case of Lutsenko v. Ukraine. Дело «Луценко против Украины» (№ 6492/11) [Electronic resource] : Judgment European Court of Human rights, Strasbourg, 03.07.2012 // European Court of Human rights. – Access mode: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112013> (date of treatment: 30.10.2015). – Title from the screen.

Інтернет-ресурси

1. Сайт Ради Європи. URL: <http://www.coe.kiev.ua>
2. Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції». URL: <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
5. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

6. Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL:
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL:
<https://ccu.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL:
<https://minjust.gov.ua/>
9. Сайт Ради адвокатів України. URL: <http://radaadvokativ.org.ua/>.
10. Сайт Національної асоціації адвокатів України. URL:
<http://unba.org.ua/akts-naau>
11. Міжнародна асоціація адвокатів. URL: <http://www.ibanet.org>.
- 12.д
13. Рада асоціацій адвокатів та товариств юристів Європи. URL:
<http://www.ccbe.eu> .
14. Офіційний сайт Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. URL: <http://vkdka.org>.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адвокатури. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=692:bezoplatna-pravova-dopomoha&Itemid=151